

Perusturvakuntayhtymä Akseli
Masku • Mynämäki • Nousiainen

PERUSTURVA- KUNTAYHTYMÄ AKSELI

Masku - Mynämäki - Nousiainen

Palvelutasosuunnitelma päivitys vuodelle 2022

Yhtymähallitus

25.8.2021 § 142

29.9.2021 § 171

Yhtymävaltuusto

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Toimintaympäristö	4
3. Strategiset tavoitteet vuodelle 2022	9
4. Sosiaali- ja terveystalveluiden järjestäminen Perusturvakuntayhtymä Akselissa	10
5. Perusturvakuntayhtymä Akselin hallinto	11
6. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	14
7. Työikäisten palvelut	17
8. Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut	20
9. Palvelutasosuunnitelman toteuttamisvastuut, seuranta ja päivittäminen	23

1. JOHDANTO

Sosiaali- ja terveyspalveluiden kokonaisuudistusta on pyritty Suomessa toteuttamaan jo usean vaalikauden ajan. Jatkuva muutosta odottava tilanne on väistämättä johtanut siihen, että palveluiden kehittäminen kuntayhtymässä on nojannut valtakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon- ja maakuntaudistuksen valmistelutyön linjauksiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja hyvinvointialueiden perustamista koskeva lainsäädäntö on hyväksytty, ja se tulee voimaan vaiheittain. Uudistuksen voimaantulolaki tuli voimaan 1.7.2021, jolloin myös hyvinvointialueet oikeushenkilöinä on perustettu. 1.1.2023 kuntayhtymän palvelutuotanto on siirtynyt Varsinais-Suomen hyvinvointialueen hoidettavaksi.

Perusturvakuntayhtymä Akselin tehtävänä on järjestää asukkailleen jäsenkuntien määrittelemät, lain säätämät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut; tarkoituksena laadukkaiden peruspalvelujen turvaaminen, tuottavuuden parantaminen ja menojen kasvun hillitseminen toimintamalleja kehittäen. Sosiaali- ja terveyspalveluiden hyvä saatavuus kuntalaisille on osa paikallista kilpailukykyä.

Perussopimuksen mukaisesti kuntayhtymälle laaditaan palvelutasosuunnitelma, jonka yhtymävaltuusto hyväksyy. Palvelutasosuunnitelmassa määritellään kuntayhtymän tuottamat palvelut. Vuosittain laadittavissa talousarviossa esitetään palveluille asetettavat laadulliset ja taloudelliset tavoitteet.

Palvelutasosuunnitelma tarkistetaan valtuustokausittain, mutta esimerkiksi lainsäädännön muutosten edellyttämät/mahdollistavat tarkastukset tehdään tarvittaessa. Ensimmäinen palvelutasosuunnitelma laadittiin vuosille 2011–2012. Toinen palvelutasosuunnitelma on laadittu vuosiksi 2013–2016 ja kolmas vuosille 2019–2021. Tämä päivitys koskee vuotta 2022.

Palvelutasosuunnitelman lähtökohtana ovat kuntayhtymän alueen väestö palvelutarpeineen ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisen siirtyminen hyvinvointialueelle.

2. TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Perusturvakuntayhtymä Akselin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja suunniteltaessa ja arvioitaessa on palveluntarvetta hyvä tarkastella valtakunnallisilla jäsenkunta-kohtaisilla väestöä koskevilla tilastotiedoilla.

2.1 Perusturvakuntayhtymä Akselin alueen väestön palvelutarpeeseen vaikuttavat tekijät

Perusturvakuntayhtymä Akselin toiminta-alueen muodostavat Masku, Mynämäki ja Nousiainen. Tilastokeskuksen 31.12.2020 lopulla alueen väestömäärä oli 21 881 asukasta (vuonna 2011 väestömäärä oli 22 053 asukasta). Alla olevasta taulukosta 1 selviää, että alueen asukkaista vuonna 2020 työkäisiä (15–64-vuotiaita) oli 58%, mikä on 2,3 %:ia vähemmän kuin vuonna 2018 (60,3%). Yli 65-vuotiaiden ikäluokka kasvaa merkittävästi kaikissa Akselin jäsenkunnissa ja vuoden 2020 lopulla yli 65-vuotiaita oli Tilastokeskuksen mukaan 4 853, mikä on 1 140 enemmän kuin vuonna 2011 (v. 2011 yhteensä 3 713; Masku 1 330, Mynämäki 1 669, Nousiainen 714).

Aleneva väestökehitys näkyy myös tilastollisesti siten, että asukaskohtaiset kustannukset kasvavat, koska palveluntarve ei samassa suhteessa vähene, vaan useissa palveluissa palveluntarve kasvaa erityisesti ikääntyvän väestön osalta.

		2011	2020	Muutos	%
Masku	Väestö 31.12.	9585	9543	-42	-0,44 %
	Alle 15-vuotiaiden osuus, %	22,6	22	-0,6	-2,65 %
	15-64-vuotiaiden osuus, %	63,5	59	-4,5	-7,09 %
	65 vuotta täyttäneiden osuus, %	13,9	19	5,1	36,69 %
Mynämäki	Väestö 31.12.	8044	7645	-399	-4,96 %
	Alle 15-vuotiaiden osuus, %	16,8	16	-0,8	-4,76 %
	15-64-vuotiaiden osuus, %	62,5	57	-5,5	-8,80 %
	65 vuotta täyttäneiden osuus, %	20,7	27	6,3	30,43 %
Nousiainen	Väestö 31.12.	4814	4693	-121	-2,51 %
	Alle 15-vuotiaiden osuus, %	21,3	21	-0,3	-1,41 %
	15-64-vuotiaiden osuus, %	63,8	59	-4,8	-7,52 %
	65 vuotta täyttäneiden osuus, %	14,8	20	5,2	35,14 %

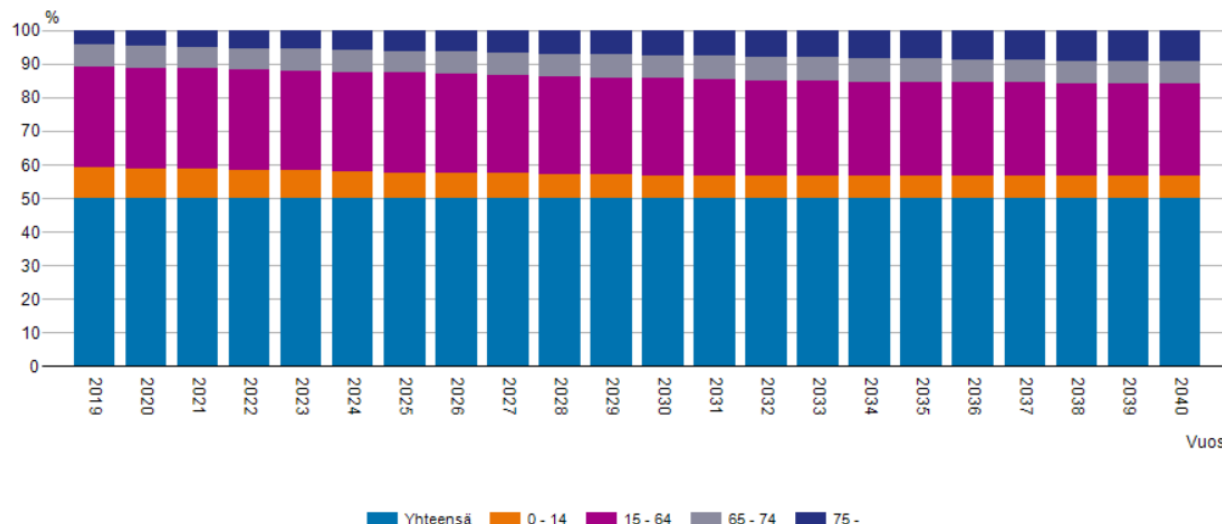
Kunnan nimi	As. luku 2020	0 - 15 v.	%	15 - 64 v.	%	65-74 v.	%	75 v. -	%
Masku	9 543	2 067	22 %	5 670	59 %	1 069	11 %	737	8 %
Mynämäki	7 645	1 239	16 %	4 328	57 %	1 151	15 %	927	12 %
Nousiainen	4 693	967	21 %	2 757	59 %	583	12 %	386	8 %
Akseli yhteensä	21 881	4 273	20 %	12 755	58 %	2 803	13 %	2050	9 %

Taulukko 1. Väestörakenne 31.12.2020

Sosiaali- ja terveyspalvelujen tarve kuntayhtymässä määräytyy väestön määrän ja rakenteen perusteella. Palvelutarpeen ja kuntien taloudellisen kantokyvyn kannalta olennaista on tarkastella väestömäärän lisäksi myös väestörakennetta. Väestön rakennetekijöitä ovat mm. väestön ikärakenne, koulutus- ja tulotaso ja sairastavuus. Kuviossa 1 on kuvattu Akselin alueen väestönkehitystä (ennuste) vuosina 2019–2040 sekä yli 75-vuotiaiden määrän kehitystä jäsenkunnissa.

Ennuste ikäryhmien muutoksesta vuosina 2019-2040.

Väestöennuste 2019: Väestö 31.12., Yhteensä muuttujina Ikä ja Vuosi. Yhteensä, Väestö 31.12. (ennuste 2019).

Lähde: Väestöennuste, Tilastokeskus

Kuvio 1. Ikärakenne vuosina 2019-2040 Akselin alueella (Masku, Mynämäki, Nousiainen). Lähde Tilastokeskus Väestöennuste 2019 (tilanne 10.4.2019).

Yli 65-vuotiaiden osuus kasvaa. Näiden henkilöiden siirtyessä pois työelämästä myös työnantajan järjestämät työterveyspalvelut loppuvat heiltä. Tämä merkitsee palvelutarpeen lisääntymistä julkisessa terveydenhuollossa. Kuntayhtymän kaikissa jäsenkunnissa on varauduttava väestön vanhenemisesta johtuvaan palvelutarpeen kasvuun. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Akselin jäsenkuntien alueella työikäisten määrä laskee tai pysyy samana vuoteen 2040 asti. Myös alle 15-vuotiaiden osuus laskee koko tilastokeskuksen ennusteen ajan. Lukuja tarkasteltaessa on selvää, että alueen väestöllinen huoltosuhde tulee heikkenemään.

Palvelutarpeeseen vaikuttavat alueen ikärakenteen lisäksi työttömyys ja pienituloisuus. Pitkäaikaistyöttömyys ja koulutuksen ulkopuolelle jääminen on usein yhteydessä huono-osaisuuteen.

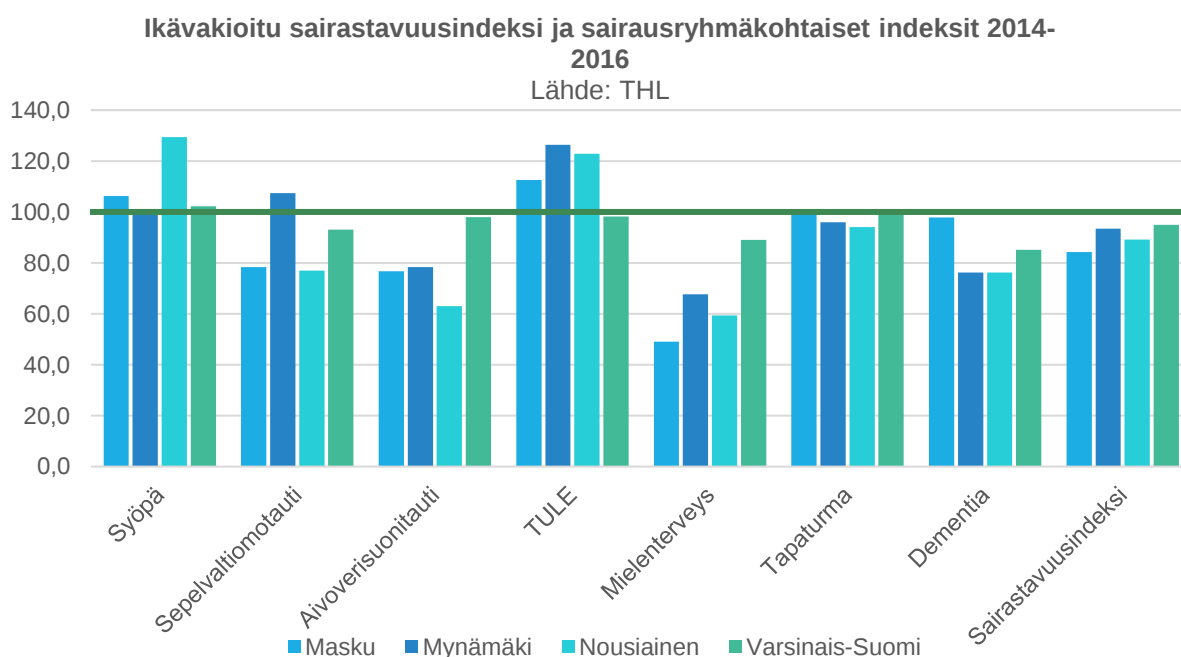
Työttömien määrä nousi kaikissa jäsenkunnissa vuonna 2020. Heinäkuussa 2021 työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Maskussa 7,0%, Mynämäessä 8,7% ja Nousiaisissa 6,6%. Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17-24 -vuotiaita oli vuonna 2019 Maskussa 3,4%, Mynämäessä 7,2% ja Nousiaisissa 5,1% (tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi).

Kansainvälisesti käytetty tapa mitata pienituloisuutta perustuu mittariin, jolla osoitetaan suhteellisesti se osa väestöstä, jonka käytettävissä olevat tulot jäävät alle pienituloisuuden rajan. Vuonna 2019 kuntien yleinen pienituloisuusaste oli Maskussa 5,7, Mynämäellä 10,4 ja Nousiaisissa 7,2.

Ikärakenteen ja työvoiman lisäksi Akselin toiminta-alueella tulee tarkastella väestön sairastavuuden näkökulmasta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen laatiman sairastavuusindeksin mukaan Akselin alueen kuntien asukkaiden sairastavuudessa on eroja. Korkea indeksi kuvaa sairastavuustaakkaa ja sen aiheuttamaa palvelujen tarvetta.

Maan yleisen sairastavuusindeksin keskiarvo on sata (100). Akselin alueen kunnista Mynämäki on lähimpänä keskiarvoa (93,4). Nousiaisten indeksiluku on 89,1 ja Maskun 84,2. Tuki- ja liikuntaelinsairauksien indeksissä kaikki kolme kuntaa ylittävät maan keskiarvon (Masku 122, Nousiainen 122 ja Mynämäki 126). Myös kansantauti sepelvaltimotaudin indeksiluku ylittää Mynämäessä maan keskiarvon ollen 107. Syöpäindeksissä sairastavin kunta on Nousiainen (129,4).

Seuraavassa kuviossa on kuvattu THL:n ikävakioitu sairastavuusindeksi sekä sairausryhmäkohtaiset indeksit Akselin alueen kunnissa sekä Varsinais-Suomessa. Vakioinnilla kunnan ikärakenteen vaikutus indeksilukuun voidaan poistaa, mikä mahdollistaa alueittaisen vertailun alueiden välisistä ikärakenteen eroista huolimatta.

Kuvio 2. Ikävakioitu sairastavuusindeksi ja sairausryhmäkohtaiset indeksit

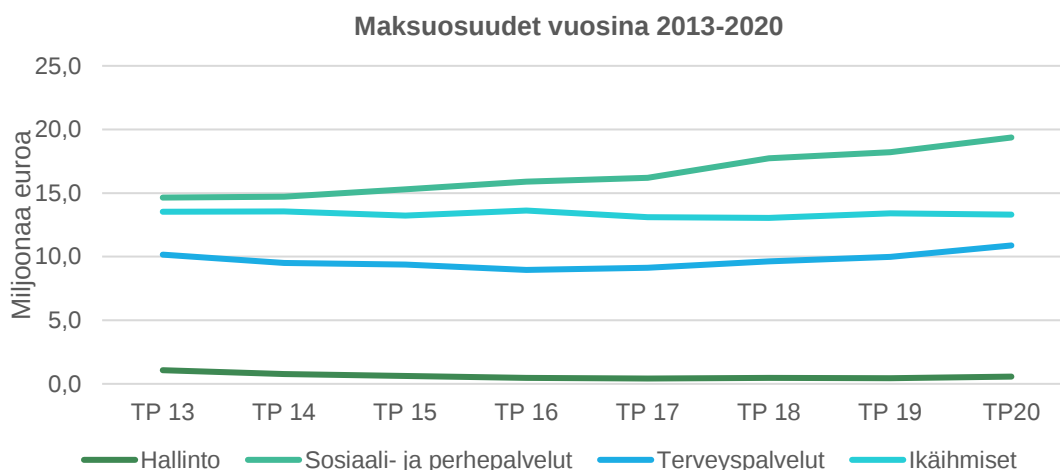
Ikärakenteesta ja sairastavuusindeksistä huolimatta kuntayhtymän alueen sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaiskustannukset asukasta kohti ovat olleet maltilliset. Sosiaali- ja terveydenhuollon nettokustannukset kunnittain vuonna 2019 olivat Maskussa 2 745 euroa/asukas, Mynämäessä 3 899 euroa/asukas ja Nousiaisissa 3 066 euroa/asukas. Nettokustannukset Varsinais-Suomessa olivat 3 505 euroa/asukas ja koko maassa 3 490 euroa/asukas.

2.2 Kuntatalouden ja Perusturvakuntayhtymä Akselin talouden kehitys

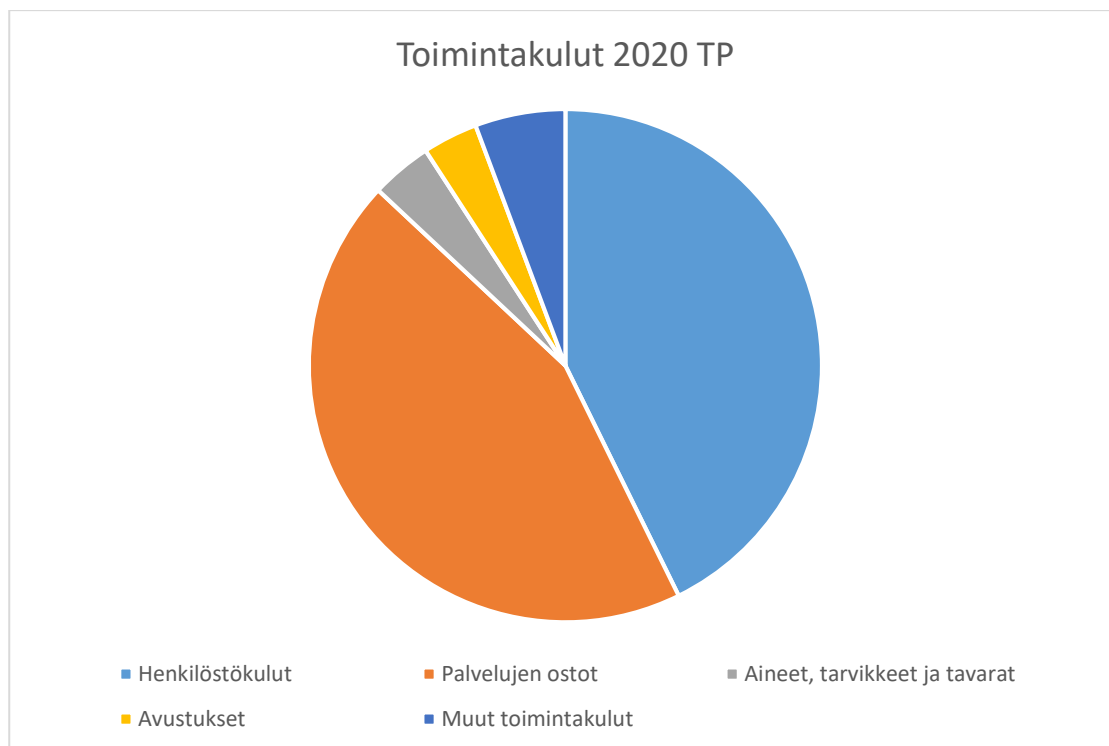
Kuntien heikentynyt rahoitustilanne on vaikeuttanut jäsenkuntien mahdollisuuksia rahoittaa peruspalveluiden järjestämistä tulevana vuosina. Työttömyyden kasvaessa lakimääräisten palveluiden ja tukien kysyntä kasvaa, mikä lisää väistämättä asiakkuuksia ja kustannuksia peruspalveluissa.

Vuosi 2020 oli Perusturvakuntayhtymä Akselin kymmenes toimintavuosi. Jäsenkunnilta perittävät maksuosuudet nousivat 5,63% vuoden 2019 maksuosuuksista, yhteensä 2 351 865 euroa. Maskun kunnan maksuosuus oli 16 766 271 euroa, Mynämäen kunnan 18 301 867 euroa ja Nousiaisten kunnan 9 068 199 euroa.

Koronapandemian tuomia lisäkustannuksia vuonna 2020 oli yhteensä 1,2 miljoonaa euroa.

Vuoden 2020 lopulla 491 työntekijällä/viranhaltijalla oli palvelussuhde kuntayhtymään. Näistä vakituksessa palvelussuhteessa oli 392 työntekijää/viranhaltijaa ja määräaikaissuhteissa 99. Luvuissa ei ole mukana oppisopimussuhteisia tai sivutoimisia palvelussuhteita. Toimintakuluista Perusturvakuntayhtymä Akselin henkilöstökulut olivat vuonna 2020 yhteensä 21,5 miljoonaa euroa 50,3 miljoonan euron kokonaistoimintakuluista.

Kuntayhtymän toiminta-alueen väestöennuste ikäluokittain (Taulukko1, Kuvio1.) osoittaa, että väestörakenteen muutos on alueen yleisen kehityksen kannalta merkittävä ja lisäksi kehitys vaikuttaa oleellisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden kysyntään. Palveluiden toimivuutta, saatavuutta ja taloudellisuutta kuvaavia kuntayhtymän talous- ja toimintaraporteissa käytettyjä mittareita ovat mm. €/asukas, €/asiakas, €/suorite, kokonaiskustannukset ja palvelujen käyttömäärät.

Kuntayhtymän talouden tarkemman seurannan ja raportoinnin parantamiseksi on vuoden 2019 alusta otettu käyttöön Kuntamaisema. Vuosittain tilinpäätöksen jälkeen on käytettävissä Maisemaraportti, joka sisältää palvelutoiminnan analyysin sekä kehittämis ehdotukset kunkin palvelun ja siihen sisältyvän palvelukokonaisuuden osalta. Kuntamaisema-raportin suositukset palvelujen ja kustannusten tehostamiseksi on huomioitu palvelualueiden strategisten tavoitteiden mukaisessa palvelutasossa.

3. STRATEGISET TAVOITTEET VUODELLE 2022

Strategisina tavoitteitamme on vuonna 2022, että onnistumme,

Henkilöstön osalta seuraavissa:

- Henkilöstön rekrytoinnissa (Akseli on arvostettu työnantaja)
- Esihenkilötyön vahvistamisessa ja tukemisessa

Asiakkaiden palveluiden osalta seuraavissa:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen valmistautumisessa
- Digitalisaatiossa ja sähköisissä sekä etäpalveluissa
- Ennaltaehkäisevässä työotteessa
- Kotona asumisen tukemisessa
- Palveluiden yhdenvertaisuuden turvaamisessa (huomioidaan asiakaskokemus ja palaute)
- Yhteistyössä muiden tahojen kanssa

Talouden osalta seuraavassa:

- Toiminnan ja talouden kannalta kestävässä rakenteissa

4. SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUIDEN JÄRJESTÄMINEN PERUSTURVAKUNTAYHTYMÄ AKSELISSA

Perusturvakuntayhtymä Akselin organisaatio on jaettu 1.1.2021 alkaen palvelualueisiin, joita johtavat palvelualuejohtajat. Uudessa organisaatiossa on palvelut jaoteltu seuraaviin tulosalueisiin ja nämä edelleen seuraaviin tulosyksiköihin:

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

- Perhepalvelut
- Lapsiperheiden sosiaalipalvelut

Työikäisten palvelut

- Terveyspalvelut
- Aikuissosiaalityön palvelut

Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut

- Kotona asumista tukevat palvelut
- Asumispalvelut
- Vammaispalvelut ja kehitysvammahuolto

Kuntayhtymän hallinto

- Hallintopalvelut
- Kehittäminen

Hallintoa ja palvelualueita koskevat palveluiden järjestämistä koskevat suunnitelmat on jaoteltu seuraavissa kappaleissa siten, että ensin kuvataan palvelualueen toiminta-ajatus ja ne palvelut, joita kuntayhtymä tuottaa. Tämän jälkeen on esitetty palveluille asetettavat painopistealueet vuodelle 2022.

5. PERUSTURVAKUNTAYHTYMÄ AKSELIN HALLINTO

1.8.2021 alkaen uuden perussopimuksen mukaisesti yhtymävaltuusto käyttää kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa. Yhtymävaltuuston lisäksi kuntayhtymän muita toimielimiä ovat yhtymähallitus, tarkastuslautakunta, yksilöjaos ja yhteistyötoimikunta. Lisäksi kuntayhtymän johdolla ja jäsenkunnilla on neuvottelumenettely, jossa sovitaan kuntayhtymän talouden ja toiminnan pitkän aikavälin suunnittelua ja tavoitteista koskevista periaatteista.

Hallintopalveluiden lisäksi hallinnon tulosalue vastaa kehittämisestä. Kehittäminen sisältää ATK/ICT-palvelut, HYTE-työn sekä tietosuojan. Toiminta-ajatuksena on kuntayhtymän digitaalisten palvelujen kehittäminen yhteistyössä kuntayhtymän lasten, nuorten ja perheiden palvelujen, työikäisten palvelujen sekä ikäihmisten ja vammaisten palvelujen palvelualueiden kanssa. Tavoitteena on, että kuntayhtymässä ajanmukaiset digitaaliset palvelut mahdollistavat kuntalaisten joustavan ja tarkoituksenmukaisen palvelujen saamisen. Kuntayhtymän työntekijöitä kannustetaan ja tuetaan tekemään yhteistyötä alueen/jäsenkuntien hyvinvoinnin ja terveyden kanssa työtä tekevien ammattilaisten keskinäistä yhteistyötä ja jalkauttamalla hyväksi todettuja HYTE-toimintamalleja.

5.2. Toimitilat

Perusturvakuntayhtymä toimii jäsenkunnilta vuokratuissa tiloissa (pois lukien Nousiaisissa sijaitseva perhekeskus Hermannin ja Maskussa sijaitseva lastensuojeluyksikkö), minkä lisäksi se ostaa jäsenkunnilta muitakin palveluita. Kuntayhtymän jäsenkunniltaan ostamat palvelut pitävät sisällään toimitilojen vuokrat, kiinteistöhuollon ja siivouspalvelut. Sekä talous- että palkkahallinnon palvelut ostetaan Mynämäen taloushallintoyksiköstä.

Hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa 1.1.2023 se vuokraa kunnilta niiden omistukseen jäävät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitilat siirtymäajaksi.

5.3 Henkilöstö

Kuntayhtymän palveluksessa oleva sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö siirtyy uudistuksen yhteydessä hyvinvointialueiden palvelukseen. Kuntien palveluksessa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantoon liittyvissä tukipalvelutehtävissä työskentelevät henkilöt siirtyvät hyvinvointialueiden palvelukseen, jos henkilön tosiasiallisista työtehtävistä vähintään puolet on kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon tukitehtäviä. Lisäksi opiskeluhuollon kuraattorit ja koulupsykologit siirtyvät hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien palvelukseen.

Henkilöstön siirto uudelle työnantajalle tapahtuu liikkeenluovutuksella. Henkilöstö siirtyy niin sanottuina vanhoina työntekijöinä ja säilyttää siirtymähetkellä voimassa olevat työ -tai virkasuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet.

Henkilöstöä tuetaan vuorovaikutteisella johtamisella ja mahdollistamalla jatkuva kouluttautuminen. Joustavuutta ja kilpailukykyä lisätään etätyömahdollisuudella.

5.4 Yhteistyö jäsenkuntien kanssa

Palveluita kehitettäessä myös muiden toimijoiden, seurakunnan ja kolmannen sektorin ja jäsenkuntien järjestämät palvelut ovat merkityksellisiä. Perusturvakuntayhtymä Akseli tekee yhteistyötä kuntayhtymän jäsenkuntien, alueellisesti toimivien vanhus- ja vammaisneuvostojen, viranomaisten, järjestöjen ja yhdistysten, seurakuntien sekä yksityisten palveluntuottajien kanssa. Yhteistyön tavoitteena on hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on edelleen kuntien vastuulla, eikä se ole pelkästään sosiaali- ja terveystalouden asia. Esimerkiksi koulutus-, liikunta-, kulttuuri-, nuoriso- ja teknisillä palveluilla on tärkeä rooli, ja niiden yhteistyön sosiaali- ja terveystalouden kanssa pitää olla sujuvaa. Mikä taas edellyttää, että kumpikin osapuoli tuntee toisensa ja ymmärtää toistensa merkityksen yhteisen päämäärän edistämiseksi.

Jäsenkuntien ja kuntayhtymän yhteinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on valmisteltu ja päivitetty vuosille 2019-2021. Suunnitelman laatimiseen ovat osallistuneet kuntien ja kuntayhtymän sekä sidosryhmien henkilöstä laajasti. Tässä suunnitelmassa olevat kehittämistoimenpiteet ja kehittämiskohteet on nostettu jäsenkuntien strategioista.

Kesällä 2019 on valmisteltu toimintaohjelma neuvolatoiminnan, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon sekä lasten ja nuorten ehkäisevän suun terveydenhuollon järjestämisestä. Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) edellyttää terveyskeskusten laativan yhteistyössä sosiaali- ja opetustoimen kanssa yhteneväisen toimintaohjelman asetuksessa säädettyjen palvelujen järjestämisestä. Tavoitteena on, että kuntayhtymän ja jäsenkuntien eri toimialojen palvelut täydentävät toisiaan ja muodostavat asiakkaan näkökulmasta eri ikävaiheet kattavan mielekkään kokonaisuuden. Toimintaohjelmalla varmistetaan, että kuntayhtymän alueella asuva väestö saa eri väestöryhmien tarpeet huomioiden yhtenäiset palvelut.

Kuntayhtymässä on valmisteltu Ikäpoliittinen ohjelma vuosille 2019-2021. Ikäpoliittisen ohjelman lähtökohtana ovat kuntayhtymän alueen väestö palvelutarpeineen ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämiseen vaikuttavat strategiset linjaukset, jotka ohjaavat palveluiden järjestämistä. Ikäpoliittinen ohjelma pohjaa yhtymähallituksen kokouksessa 17.4.2019 hyväksyttyyn palvelutasosuunnitelmaluonnokseen, johon on sisällytetty jäsenkuntien tilaaman FCG:n selvitystyön ikäihmisten palveluita koskevat kehittämistoimenpiteet.

Jäsenkuntien ja kuntayhtymän hyvinvointikertomuksen arviointi ja uusi hyvinvointisuunnitelma on tehty vuosille 2019-2021.

Edellä mainituissa jäsenkuntien ja kuntayhtymän työntekijöiden yhteistyössä laadituissa asiakirjoissa on huomioitu erityisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen siten, että painopistettä siirretään ehkäisevään työhön. Ennaltaehkäisevällä ja terveyttä edistävällä toiminnalla voidaan vaikuttaa palveluiden kysyntään ja kustannusten hallintaan. Terveyden ja hyvinvoinnin toteutuminen vaatii mm. asiakasosallisuuden ja digitalisaation hyödyntämistä.

5.5 Palvelualueen painopistealueet vuodelle 2022

Hallinnon palveluiden painopistealueiksi on määritelty seuraavat:

- Toiminnan ja talouden kannalta kestävässä rakenteissa
- Palveluiden kehittäminen kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja sähköisten palveluiden käyttöönoton vakiinnuttamiseksi
- Hyvinvointialueille siirtymisen huolellinen valmistelu palveluiden ja henkilöstön osalta
- Henkilöstön saatavuuden ja osaamisen varmistaminen sosiaali- ja terveyspalveluissa

Strategiset painopistealueet huomioidaan vuosittain talousarvioon laadittavassa vuosisopimuksessa, johon määritellään kustannusvaikutukset vuodelle 2022. Hallinnon palveluiden kehittämisessä on huomioitu palveluiden kehittäminen kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja sähköisten palveluiden käyttöönoton vakiinnuttamiseksi.

6 LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN PALVELUT

Laasten, nuorten ja perheiden palvelut jakautuvat seuraaviin tulosityksiköihin:

- Perhepalvelut
- Lapsiperheiden sosiaalipalvelut

Palvelualueen tavoitteena on laadukkaita, kohtuuhintaisia, oikea-aikaisia ja tasa-arvoisia palveluja järjestämällä turvata alueen lasten ja nuorten sekä perheiden fyysinen ja psyykkinen hyvinvointi eri elämäntilanteissa. Keskeistä on terveyttä edistävä ja ennaltaehkäisevä työote ja palvelutoiminnan järjestäminen avohuoltopainotteisesti. Työssä painotetaan moniammatillista yhteistyötä. Koko palvelutoiminnassa varmistetaan sujuva yhteistyö kuntien eri toimijoiden kanssa.

Eri lakien ja asetusten asettamat aikarajat palvelujen saatavuudessa sekä lakiin kirjattavat mitoitukset asiakasmääristä on huomioitava henkilöstöresurssien suunnittelussa.

6.5 Perhepalvelut

Palveluihin kuuluvat neuvolatoiminta (äitiys-, perhesuunnittelu- ja lastenneuvola), neuvolan ennaltaehkäisevä perhetyö ja koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto.

Äitiysneuvolatoiminnan tavoitteena on turvata raskaana olevan naisen ja sikiön terveys ja hyvinvointi, edistää tulevien vanhempien ja koko perheen terveyttä ja hyvinvointia sekä tulevan lapsen kehitysympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Isyyden ja äitiyden tunnustaminen ja sopiminen yhteishuoltajuudesta on mahdollista myös ennen lapsen syntymää äitiysneuvolakäynninyhteydessä. Kuntayhtymässä on otettu käyttöön äitiysneuvoloiden yhteinen avovastaanotto.

Perhesuunnitteluneuvolan tavoitteena on seksuaaliterveyden edistäminen ja ylläpitäminen. Neuvontaan kuuluvat seksuaalisuus- ja parisuhdeneuvonta, seksitautien torjunta, hedelmällisyyden ylläpito ja ehkäisy, myönteisen seksuaalisuuden edistäminen, seksuaaliväkivallan ehkäisy ja seksuaalisen suuntautumisen sukupuolen moninaisuuden kehityksen tukeminen.

Lastenneuvolan tehtävänä on edistää alle kouluikäisten lasten ja heidän perheidensä terveyttä ja hyvinvointia. ensisijaisena tavoitteena on jokaisen lapsen suotuisan kehityksen, terveyden ja hyvinvoinnin turvaaminen sekä koko perheen terveyden, hyvinvoinnin ja vanhemmuuden tukeminen. Kuntayhtymässä on otettu käyttöön lastenneuvoloiden yhteinen avovastaanotto.

Neuvolan perhetyö on muuta neuvolatyötä täydentävää palvelua. Se on tarkoitettu neuvolaikäisten lasten perheille jo odotusajasta lähtien ja se on lyhytaikaista tukea, jota pyritään tarjoamaan jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Perhetyön tavoitteena on tukea vanhempien jaksamista ja vahvistaa heidän omia voimavarojaan sekä tukea perhettä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Neuvolan perhetyöntekijä voi antaa tarvittaessa palveluohjausta. Neuvolan perhetyö on maksutonta ja luottamuksellista.

Kouluterveydenhuollon tavoitteena on koko kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen, lasten ja nuorten terveen kasvun ja kehityksen tukeminen sekä koko perheen hyvinvoinnin huomioiminen yhteistyössä oppilaan, perheen ja koulun kanssa. Kouluterveydenhuoltoon ei sisälly varsinainen sairaanhoito, lukuun ottamatta koulussa äkillisesti sairastuneiden tai tapaturmien ensiapu ja hoito.

Opiskeluterveydenhuollon tavoitteena on opiskelijoiden terveyden edistäminen, terveen kasvun ja opiskelun tukeminen sekä koko oppilaitosyhteisön hyvinvointi. Fyysisen terveyden rinnalla tuetaan opiskelijan psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Opiskeluterveydenhuollon palvelut sisältävät terveyden- ja sairaanhoidon.

Kuntayhtymä järjestää kuntayhtymän alueen oppilashuollon psykologi- ja koulukuraattoripalvelut. Psykologit ovat terveyskeskuspsykologin nimikkeellä, mutta heidän työkenttään ovat varhaiskasvatusikäiset ja koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon asiakkaat. Psykologitoiminnan tavoitteena on alle kouluikäisten lasten kasvun ja kehityksen tukeminen yhdessä vanhempien kanssa ja kouluikäisten osalta lisäksi oppimista koskevan tilanteen arviointi ja konsultaation antaminen kouluille ja perheille.

Koulukuraattoritoiminnan tavoitteena on oppilaiden sosiaalisen hyvinvoinnin, myönteisen kehityksen, koulunkäynnin ja elämänhallinnan tukeminen. Työ on ennaltaehkäisevää yksilöllistä ja yhteisöllistä oppilashuoltotyötä.

Valtioneuvoston asetus (380/2009) säätelee erityisesti terveystarkastusten ja terveysneuvonnan sisältöä ja määrää em. palveluissa sekä painottaa erityistä tukea tarvitsevien perheiden seurantaa ja tukea. Asetuksen myötä aikaisemmat suositukset terveystarkastuksista muuttuivat kuntia velvoittaviksi säännöksiksi, mutta henkilöstöresursointi kuitenkin jäi edelleen suosituspohjaiseksi. Jos nykyiset suosituspohjaisiksi annetut henkilöstöresursointiohjeistukset muuttuvat suunnitelmakaudella velvoittaviksi, niin nämä velvoitteet huomioidaan riittävästi alueen henkilöresursseja määritettäessä.

6.2 Lapsiperheiden sosiaalipalvelut

Lapsiperheiden sosiaalipalveluihin kuuluvat lapsiperheiden sosiaalityö ja sosiaalihuoltolain mukaiset tukipalvelut, lastensuojelu, perheneuvola-/perheneuvonta ja muut palvelut. Lastenvalvojapalvelut ovat kuntayhtymän osalta siirtyneet 1.3.2020 maakunnalliseen perheoikeudelliseen yksikköön, jonka palvelut tuottaa Turun kaupunki.

Lapsiperheiden sosiaalityön ja lastensuojelun sosiaalityön tavoitteena on tukea ja ohjata asiakkaita elämän kriisitilanteissa ja pyrkiä vahvistamaan asiakkaiden omia voimavaroja. Asiakkaita tuetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Avohuollon palvelut ja tukitoimet ovat ensisijaisia asiakkaille tarjottavia palvelumuotoja. Perheohjauksessa pyritään käyttämään ensisijaisesti omia työntekijöitä ja ostopalveluita käytetään vain tilanteissa, joissa omaa palvelua ei ole mahdollista perheelle tarjota.

Tavoitteena on tehdä kaikki sosiaalihuoltolain mukaiset palveluntarpeen arvioinnit sekä lastensuojelutarpeen selvitykset intensiivisesti, ja tehostaa arvioinnissa käytössä olevaa työskentelymallia entisestään sekä hyödyntää Ankkuritiimin toimintaa uusissa arvioinneissa, joissa ajatuksena, että lyhyt interventio tulee perheelle riittämään. Ankkuritiimissä poliisi

työskentelee sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten kanssa alle 18-vuotiaiden rikoksen tekijöiden sekä uhrien kanssa. Lisäksi he työskentelevät lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden kanssa. Pidempiaikaisen asiakkuuden tarpeessa olevat ohjataan oman alueen työntekijöille, minkä vuoksi riittävä sosiaalityöntekijäresurssi on turvattava aluetyössä.

Lastensuojelua on lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu, jota toteutetaan silloin, kun lapsi ja perhe ovat lastensuojelun asiakkaina. Tehtävät käsittävät lastensuojelutarpeen selvityksen, avohuollon tukitoimet, lapsen kiireellisen sijoituksen, huostaanoton sekä sijaishuollon järjestämisen ja jälkihuollon. Lastensuojelu on eriytetty omaksi korjaavan työn tiimikseen, johon kuuluvat kohdennetut avo-, sijais- ja jälkihuollon palvelut.

Perheneuvolapalvelut ja kasvatus- ja perheneuvontapalveluiden tavoitteena on toimia matalankynnyksen palveluna ennaltaehkäisevänä tukena lapsen tai nuoren sekä heidän perheidensä eri elämäntilanteissa ja kriiseissä.

6.3 Palvelualueen painopistealueet vuodelle 2022

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden painopistealueiksi on määritelty seuraavat:

- Valtioneuvoston neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta annetun asetuksen (380/2009) noudattaminen
- Perhekeskusmallin toteuttaminen ja systeemisen lastensuojelun tiimeissä asiakkaiden osallisuuden lisääminen.
- Lastensuojelussa painopistealueena on sijaishuollon vähentäminen ja lastensuojelun painopisteen siirtäminen sijaishuollosta entistä selvemmin avohuollon tukitoimiin. Sosiaalityössä sosiaalityöntekijöiden konsultaation lisääminen opiskeluhuoltoon ja varhaiskasvatukseen.
- Entistä varhaisempi tuki ja sosiaalityön palvelut tukea tarvitseville perheille.
- Alueelliseen ICF-hankkeeseen osallistuminen yhteistyössä jäsenkuntien varhaiskasvatuksen ja kuntayhtymän eri toimijoiden kanssa (mm. terapeutit, psykologit, lääkärit). Kansainvälinen toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden luokitus (ICF) kuvaa, miten sairauden ja vamman vaikutukset näkyvät yksilön elämässä. Yhtenäiset ja laadukkaat arviointikäytännöt mahdollistavat kuntoutuksen ja muiden toimintakykyä tukevien palveluiden kehittämisen ja tuloksellisuuden arvioinnin. Hankkeen päättymisen jälkeen tavoitteena on jatkaa ICF toimintakyvyn arviointia yhteistyössä Akselin kuntien varhaiskasvatusten kanssa.

7. TYÖIKÄISTEN PALVELUT

Työikäisten palvelut jakautuvat seuraaviin tulosyksiköihin:

- Avohoitopalvelut
- Akuutti vuodeosasto
- Aikuissosiaalityön palvelut

Lisäksi palvelualueella järjestetään varaston ja välinehuollon palvelut kuntayhtymälle.

Palvelualueen tehtävänä on tuottaa perusterveydenhuollon ja aikuissosiaalityön palveluja alueen kaikkien asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi, sairauksien ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi.

Tavoitteena on tuottaa asiakaslähtöiset laadukkaat palvelut tasavertaisesti, joustavasti, oikea-aikaisesti ja kustannustehokkaasti. Tavoitteena on olla haluttu työyhteisö, jossa kehittäminen ja toisten tukeminen ovat osa arkipäiväistä työtä.

Terveyspalvelut tuotetaan pääsääntöisesti kuntayhtymän omina palveluina. Erikoissairaanhoidon vaativat asiakkaat hoidetaan TYKS:ssä. Virka-ajan ulkopuolinen päivystys toteutetaan alueellisen käytännön mukaisesti yhteispäivystyksessä. Röntgen- ja laboratoriopalvelut ostetaan VSSH:ltä. Lisäksi tarpeen mukaan käytetään ostopalveluja täydentämään ja korvaamaan omaa palvelutuotantoa, kuten esimerkiksi erikoissairaanhoidon konsultaatioita ja erityistutkimuksia, erikoishammaslääkäripalveluita sekä terapiapalveluita. Sosiaalipalveluissa palveluita tuotetaan omana- sekä ostopalveluna, asiakkaiden yksilölliset tarpeet huomioiden.

7.1 Avohoitopalvelut

Avohoitopalveluihin kuuluvat lääkäri- ja hoitajavastaanotot, terapiapalvelut (fysioterapia, puheterapia ja toimintaterapia) ja suun terveydenhuolto.

Kuntayhtymässä tuotetaan perusterveydenhuollon lääkärien ja asiantuntijahoitajien palvelut alueen asukkaiden terveyden edistämiseksi, sairauksien ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi. Näihin sisältyvät tarvittavat laboratorio- ja kuvantamispalvelut sekä päivystys. Asiantuntijahoitajat hoitavat pääasiassa diabetes-, astma-, muisti- ja sydän- sekä verisuonisairauksia sairastavia potilaita. Ajanvarauksessa hyödynnetään takaisinsoittojärjestelmää ja sähköistä ajanvarausta. Lisäksi yhtenä asiointikanavana on Omaolo-palvelu.

Terapiapalvelut sisältävät fysioterapian sekä puhe- ja toimintaterapian.

Fysioterapia tuottaa palveluja kuntayhtymän alueen kuntalaisille, joiden liikkumis- ja toimintakyky on alentunut tai on vaarassa alentua. Toiminta sisältää fysioterapeuttisen tutkimuksen, ohjauksen sekä tarvittavan fysioterapian, pienryhmä ryhmätoiminnan ja apuvälinetoiminnan.

Puheterapia on lääkinnällistä kuntoutusta. Puheterapian tavoitteena on ennaltaehkäistä, tutkia ja kuntouttaa puheen ja kielen häiriöitä sekä niihin liittyviä vuorovaikutuksen ongelmia. Puheterapiaan liittyy aina työskentelyä myös asiakkaan perheen ja lähiympäristön kanssa.

Puheterapeutin tehtäviin kuuluu myös kommunikaatiohäiriöiden ennaltaehkäisy tiedon jakamisen, ohjannan ja kouluttamisen avulla.

Toimintaterapia on osa lääkinnällistä kuntoutusta, ja se perustuu toiminnan terapeuttiseen käyttöön sekä toimintaterapeutin ja asiakkaan väliseen yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen.

Toimintaterapian tavoitteena on mahdollistaa asiakkaan itsenäisyyttä omassa arjessa ja toiminnassa eli osallistumisessa omaan elämään ja sen valintoihin.

Suun terveydenhuolto sisältää hammaslääkäri-, suuhygienisti- ja hammashoitajapalvelut. Suun terveydenhuollon tehtävänä on edistää ja ylläpitää alueen väestön suun terveyttä, ennaltaehkäistä suun sairauksia sekä huolehtia suun perushoidosta laadukkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

7.2 Akuutti vuodeosasto

Akuutti vuodeosasto sisältää sekä vuodeosasto- että kotisairaalapalvelut.

Vuodeosastoiminta sisältää akuuttisairaanhoidon, kuntoutusta ja eristyspotilaiden hoitoa sekä saattohoitoa. Hoidon tavoitteena on tehokas, nopea, kuntouttava hoito ja kotiutus tai jatkohoito paikkaan siirtyminen. Päivystyksestä ja erikoissairaanhoidosta jatkohoitoon siirtyville potilaille pyritään järjestämään viiveetön pääsy vuodeosastolle.

Kotisairaalapalveluita annetaan tilanteen mukaan sekä kuntalaisten kotona, että kuntayhtymän eri toimipisteissä. Liikkuva palvelu mahdollistaa asiakaslähtöisen ja joustavan hoidon. Kotisairaala toimii tiiviissä yhteistyössä vuodeosaston kanssa ja palvelulla on mahdollista vähentää vuodeosastohoidon tarvetta.

7.3 Aikuissosiaalityön palvelut

Aikuissosiaalityön palvelut sisältävät yleisen sosiaalityön ja taloussosiaalityön, työllisyyspalvelun ja mielenterveys- ja päihdetyön.

Yleisen sosiaalityön- ja erityispalvelujen perustehtävänä on edistää ja ylläpitää yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen elämänhallintaa, sosiaalista turvallisuutta ja hyvinvointia. Painopisteenä yleisessä sosiaalityössä on turvata lapsiperheiden tarvitsemat palvelut ja tukitoimet SHL:n mukaisina ennaltaehkäisevinä palveluina. Aikuissosiaalityö on osa työikäisten palveluja ja sosiaalihuoltoa. Tavoitteena on asiakkaan sujuva arki ja osallisuuden mahdollistaminen.

Aikuisten ja lapsiperheiden taloussosiaalityöhön on tarvetta enenevässä määrin, johon viimekädessä tulee myöntää taloudellista tukea kaikkein heikoimmassa asemassa oleville (täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki).

Työllisyyspalvelut Työllistymistä tukevat palveluissa järjestetään kuntouttavaa työtoimintaa pitkään työttömänä olleille tai muutoin haastavassa työmarkkinatilanteessa oleville 17-65 vuotiaille henkilöille. Kuntouttavaa työtoimintaa toteutetaan Akseli kuntien alueella olevissa yksiköissä, yhdistyksissä, säätöissä, valtiolla ja uskonnollisissa yhdyskunnissa.

Mielenterveys- ja päihdepalveluihin kuuluvat; hoitajan vastaanotot, päihdehuollon avohoidon ostopalvelut sekä päihdehuollon kuntoutus. Mielenterveystyön tehtäväalueella asumis-, työ- ja päivätoimintapalvelut hankitaan ostopalveluina, koska omaa palvelutuotantoa ei ole. Päihdepalveluista palveluasumis- ja palveluasumispalvelut järjestetään edelleen sosiaalipalveluina.

Tukipalveluihin kuuluvat varasto ja välinehuolto. Perusturvakuntayhtymä Akseli järjestää varasto- ja välinehuollon toistaiseksi omana toimintana.

7.4 Palvelualueen painopisteet vuodelle 2022

Työikäisten palveluiden painopistealueiksi on määritelty seuraavat:

- Työttömien aktivointi- ja työllistämistoimenpiteiden tehostaminen.
- Yksilöllinen asiakasohjaus kaikissa palveluissa
- Terveyspalveluissa keskitytään oikea-aikaiseen hoitoon pääsyn tehostamiseen ja kehittämiseen. Keskeisimmät hoitoon pääsyn kehittämiskohteet ovat: hoitajien lääkkeen määräämisoikeuden käyttöönoton aloittaminen, jonojen seuranta T3-menetelmällä eri palveluissa (lääkäri-, hoitajan-, fysioterapian ja suunterveydenhuollon vastaanotoissa), etävastaanottojen käynnistäminen eri palveluissa sekä asiakassegmentaatio paljon palveluita käyttävien asiakkaiden osalta sekä omaolo-palvelun hyödyntäminen. Työnjakoa hammaslääkäreiden ja suuhygienistien välillä jatketaan ja kehitetään.
- Covid-19-pandemian tuomiin haasteisiin pyritään vastaamaan mm. henkilöstön osaamisen lisäämisellä ja riittävillä resursseilla. Pandemian hoidossa noudatetaan valtakunnallisia linjauksia.
- Mielensterveys- ja päihdepalveluissa pyritään oikea-aikaiseen hoitoon pääsyyn.

8. IKÄÄNTYNEIDEN JA VAMMAISTEN PALVELUT

Ikääntyneiden ja vammaisten palvelut jakautuvat seuraaviin tulosityksiköihin:

- Kotona asumista tukevat palvelut
- Asumispalvelut
- Vammaispalvelut ja kehitysvammapalvelut

Palvelualue sisältää lisäksi SAS –toiminnan (selvitä-arvioi-sijoita), jossa hoitopaikan tarve arvioidaan ikäihmisen tilanteen ja toimintakyvyn perusteella. Arvion suorittaa moniammatillinen SAS- (suunnittele-arvioi-sijoita) työryhmä, jossa on edustettuna lääketieteen, hoitotyön ja sosiaalityön asiantuntemus.

Ikäihmisten palveluja toteutetaan yhteistyössä kyseisiä palveluja tuottavien yksityisten palveluntuottajien, seurakuntien, vapaaehtoistyötä tekevien järjestöjen ja yhdistysten sekä kuntien vanhusneuvostojen kanssa. Lähtökohtana palvelujen tuottamisessa on ikäihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen niin, että he voisivat mahdollisimman pitkään asua kotona.

Kaikissa ikäihmisten palveluissa toteutetaan toimintakykyä ylläpitävää ja edistävää sekä kuntoutumista tukevaa työskentelyotetta. Ikäihmisten omia näkemyksiä palveluiden tarpeesta ja niiden toimivuudesta selvitetään säännöllisillä asiakastytyväisyyskyselyillä, joita suunnataan sekä asiakkaille että heidän omaisilleen.

Ikäihmisten palveluiden järjestämisessä huomioidaan riittävien lääkäri- ja erikoislääkäripalveluiden sekä sosiaalityön ja kuntoutuspalveluiden saatavuus.

Kuntayhtymän alueella otetaan huomioon muistisairauksia sairastavien erityistarpeet palvelurakennetta kehitettäessä. Tällöin pääpaino on kotona asumista mahdollistavissa ja tarkoituksenmukaisissa sekä riittävissä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa.

Ikäihmisten palveluiden tavoitteena on, että 75-vuotta täyttäneistä henkilöistä ainakin 92 % asuisi kotona ja maksimissaan 8 % ympärivuorokautisessa hoidossa.

Ympärivuorokautisen hoidon tavoitteena on tarjota iäkkäälle henkilölle pitkäaikaista hoitoa ja huolenpitoa ensisijaisesti tehostetussa palveluasumisessa silloin, kun asiakkaan asuminen omassa kodissa ei enää onnistu runsaillakaan kotihoidon avulla. Seudullisesti on keskusteltu ympärivuorokautisen hoidon kattavuuden tavoitteen asettamista 8 %.

8.1 Kotona asumista tukevat palvelut

Tulosalue sisältää ehkäisevän vanhustyön, seniorineuvolan, päivätoiminnan, tukipalvelut, omaishoidon tuen, kotihoidon ja Koivikkokujan päivätoimintakeskustoiminnan.

Ehkäisevän vanhustyön tavoitteena on tarjota ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia neuvontapalveluita, terveystarkastuksia, testauksia ja kotikäyntejä huomioiden erityisesti riskiryhmät. (Vanhuspalvelulaki 12 §, Hyvinvointia edistävät palvelut).

Palveluohjaus on asiakaslähtöinen ja asiakkaan etua korostava työtapo, joka perustuu luottamuksellisuuteen ja vaitiolovelvollisuuteen. Palveluohjauksen keskeisin sisältö on

neuvonta, palvelujen koordinointi ja asianajo. Palveluohjaajan tavoitteena on tunnistaa asiakkaan yksilölliset tarpeet ja tukea häntä ja hänen läheisiään oikeiden ja sopivien palvelujen ja etuuksien valinnassa ja hakemisessa. Puhelinneuvontaa on tarjolla arkisin, ja yhteyttä voi ottaa kaikissa mieltä askarruttavissa asioissa.

Muistihoitajan työn tavoitteena on muistisairauden varhainen tunnistaminen ja jatkotutkimuksiin ohjaaminen sekä muistisairauden diagnoosin jälkeinen seuranta. Muistihoitajaan voi ottaa yhteyttä kaikissa muistisairauteen ja kotona pärjäämiseen liittyvissä asioissa, joihin kuuluvat mm. seuranta, ongelmatilanteet, lääkehoitoon liittyvät asiat, omaisen jaksaminen ja lyhytaikaishoitajaksot. Kuntayhtymään on luotu muistisairaiden hoitopolku.

Terveystarkastuksia tehdään 75-vuotiaille. Terveystarkastuksissa käydään läpi asiakkaiden tilanne laajasti. Näin saadaan kokonaiskäsitys asiakkaan yleiskunnosta ja terveydentilasta ja mahdollisiin ongelmiin voidaan puuttua ajoissa. Tarvittaessa voidaan konsultoida myös lääkäreitä.

Toimiva-testejä järjestetään vuosittain Akseli-alueella kotona asuville 70- ja 78-vuotiaille. Toimiva testiin kutsutaan kirjallisesti ja testitulokset toimitetaan testiin osallistuneille. Toimiva-testin tarkoituksena on selvittää toimintakyvyn osa-alueissa mahdollisesti olevia puutteita ja antaa yksilöllistä ohjausta. Tarvittaessa myös ohjataan asiakas testitulosten perusteella ryhmätoimintaan tilanteen korjaamiseksi.

Hyvinvointia edistäviä kartoituksia tehdään 80-vuotiaille. Hyvinvointia edistävän kartoituksen tarkoituksena on tukea asiakkaan kotona selviytymistä. Iäkkäälle lähetetyssä kyselyssä selvitetään mm. hänen yleiskuntoaan, terveydentilaa sekä toimintakykyä eri näkökulmista ja riskipisteytyksen perusteella tehdään tarvittaessa myös kotikäynti.

Vuosittaisilla veteraanikäynneillä keskustellaan veteraanin toimintakyvystä ja arjen sujumisesta verrattuna viime käyntiin ja kartoitetaan mahdollinen palveluiden tarve.

Päivätoiminnan tarkoituksena on lisätä asiakkaan sosiaalista osallisuutta ja aktiivisuutta arjessa. Päivätoimintaryhmien pääpainona on muistia, mielen vireyttä, sosiaalisuutta sekä kuntoutumista edistävää ja ylläpitävää toimintaa. Päivätoimintaan kuuluvia Perusturvakuntayhtymä Akselin alueen ikäihmisille suunnattuja Akseli-päiviä järjestetään kahdesti kuukaudessa, ja Akselin alueen omaishoidettavien ryhmä- ja päivätoimintaa on viikoittain. Akselin teemailtapäiviä järjestetään puolestaan noin kaksi kertaa vuodessa jokaisessa Akseli-kunnassa. Samansisältöiset iltapäivät ovat asiapitoisia ja avoimia kaikille. Paikalla on asiantuntijoita puhumassa teemailtapäivien aiheen mukaan. Lisäksi Akselin alueella toteutetaan kerho- ja ryhmätoimintaa.

Kotihoito sisältää kotipalvelun, kotisairaanhoidon ja erilaiset tukipalvelut ja se voi olla säännöllistä tai tilapäistä. Kotihoitoalueita Akselissa on kaksi: Kotihoitoalue 1(Masku ja Nousiainen) ja kotihoitoalue 2 (Mynämäki). Kotihoito toteuttaa laadukasta ja yksilöllistä hoitoa asiakkaan kotona tavoitteena asiakkaan turvallinen selviytyminen kotonaan mahdollisimman pitkään. Kaikille asiakkaille laadittava hoito- ja palvelusuunnitelma ohjaa kotihoidon toimintaa. Suunnitelmaan kirjataan yhteistyössä asiakkaan ja omaisen kanssa asiakkaan omat voimavarat, tavoitteet ja auttamismenetelmät. Suunnitelmaa seurataan ja päivitetään säännöllisesti. Kotihoidossa toteutetaan toimintakykyä edistävää ja ylläpitävää työtä, ja päivittäistoimintoihin liittyvällä kuntoutuksella osallistetaan asiakas arjen

toimintoihin. Käytössä olevan liikuntasopimusmallin avulla otetaan huomioon asiakkaan omat voimavarat toimintakyvyn säilymisessä ja oman aktiivisuuden lisäämisessä.

Sosiaalihuoltolain mukaista **kuljetuspalvelua** voi hakea Akselikuntien asukas, joka kotona selviytyäkseen tarvitsee välttämättä tukea asioimis- tai virkistymismatkoihin. Kuljetuspalvelun saadakseen hakija ei terveydentilansa vuoksi kykene käyttämään julkisia kulkuvälineitä.

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidontuki on kokonaisuus, joka muodostuu hoidettavan tarpeen mukaisista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaapäivistä.

Kotiin annettavia ja kotona asumista tukevia tukipalveluja ovat ateria-, kylvetys-, kuljetus-, vaatehuolto- ja turvapuhelinpalvelut sekä omaishoidon tukeminen.

Koivikkokujan päivätoimintakeskus tarjoaa pääasiallisesti kehitysvammaisille asiakkaille työ- ja päivätoimintaa ja Tilhelän yksikössä koululaisille aamu- ja iltapäivähoitoa.

8.3 Asumispalvelut

Tulosalue sisältää pitkäaikaishoidon; palveluasumisen, tehostetun palveluasumisen, laitoshoidon ja lyhytaikaishoidon.

Tehostetussa palveluasumisessa asukas asuu vuokra-asunnossa ja ostaa tarvitsemansa hoivan ja tukipalvelut kuntayhtymältä sekä maksaa itse lääkkeensä. Tehostetun palveluasumisen yksiköissä on yövalvonta ja niissä voidaan hoitaa myös asukkaita, jotka tarvitsevat kahden työntekijän apua.

Laitoshoidossa eli vanhainkodeissa hoidetaan asukkaita, jotka tarvitsevat runsaasti ympärivuorokautista hoitoa.

lääkään henkilön kotona asumista ja omaistaan kotona hoitavan jaksamista tuetaan lyhytaikaishoidon palveluilla. Lyhytaikaishoito toteutuu tehostetun palveluasumisen yksiköissä ja laitoshoidossa. Muistisairauksia sairastaville on erillinen lyhytaikaishoidon palveluasumisyksikkö Ruutontupa.

8.4 Vammaispalvelut ja kehitysvammapalvelut

Tulosityksikköön kuuluvat vammaispalvelulain mukaiset etuudet ja palvelut sekä kehitysvammaisten erityishuoltolain mukaiset palvelut. Vammais- ja kehitysvammapalvelut on tarkoitettu erityisesti vaikeavammaisille, joille ei vamman tai pitkäaikaisen sairauden vuoksi löydy riittäviä palveluja peruspalveluista. Vammaispalvelut järjestetään pääsääntöisesti ostopalveluina.

Vammaispalvelulain mukaisina tehtävinä järjestetään taloudelliset tukitoimet (myönnettävät koneet ja laitteet sekä asunnon muutostyöt), vaikeavammaisten kuljetuspalvelut, henkilökohtainen apu ja avustajatoiminta, tukihenkilö- ja asumispalvelut.

Vammaispalvelulain mukainen palvelutarpeen selvittäminen on aloitettava viimeistään 7:nä arkipäivänä hakemuksen tai yhteydenoton saapumisesta. Asiakkaalle on laadittava palvelusuunnitelma ilman aiheetonta viivytyksiä. Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia koskevat päätökset on tehtävä viivytyksettä ja viimeistään 3 kk:n kuluessa hakemuksen/yhteydenoton saapumisesta

Kehitysvammahuolto käsittää päivä ja työtoiminnan, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan, kotiohjauksen, tukihenkilötoiminnan, perhehoidon sekä asumis- ja laitoshoidon.

8.5 Palvelualueen painopisteet vuodelle 2022

Ikääntyneiden ja vammaisten palveluiden painopistealueiksi on määritelty seuraavat:

- Ennaltaehkäisevään vanhustyöhön panostaminen
- yli 75-vuotiaista ainakin 92 % asuu omassa kodissaan
- Rai-toimintakykymittarin avulla ja sen perusteella suunnitellaan asiakaan tarpeita vastaavat palvelut
- Laitoshoitopaikkojen vähentäminen siten, että tilalle tulisi pienempi määrä tehostettua palveluasumista (ympäri vuorokautisen hoidon kattavuus 8%)
- Palvelusetelijärjestelmän hyödyntäminen korvaamaan väheneviä tehostetun palveluasumisen paikkoja, kotihoitoa ja VPL:n mukaista henkilökohtaista apua
- Kuntouttavan lyhytaikaishoidon lisääminen
- Sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumista tukevan palvelun osuuden lisäämistä
- Kehitysvammaisten ostopalveluna toteutettavan päivätoiminnan korvaaminen mahdollisuuksien mukaan omana toimintana

9. PALVELUTASOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMISVASTUUT, SEURANTA JA PÄIVITTÄMINEN

Palvelutasosuunnitelmassa sovittujen toimenpiteiden toteuttamisvastuu on kuntayhtymällä. Tavoitteiden tarkempi suunnittelu ja arviointi tehdään vuosittain talousarviota ja vuosisopimuksia laadittaessa yhdessä jäsenkuntien kanssa. Palvelusopimusten toteutumista seurataan Kuntamaisema-raportoinnin neljä kertaa vuodessa. Vuosittain tilinpäätöksen jälkeen on käytettävissä Maisemaraaportti, joka sisältää palvelutoiminnan analyysin sekä kehittämissuhteet kunkin palvelun ja siihen sisältyvän palvelukokonaisuuden osalta.

Palvelutasosuunnitelma tarkistetaan valtuustokausittain, mutta esimerkiksi lainsäädännön muutosten edellyttämät/mahdollistavat tarkastukset tehdään tarvittaessa.